

Komentarji

o kapitalizmu na pohodu v Združenih državah

amerika stoji na pragu druge kapitalizma. To bo kar nam prinese "New Deal". Poskusi za uvajanje druge kapitalizma so tu in tam že pridejo. Doba striktnega kapitalizma bo v letih zaključena. Zda v procesu zaključevanja. Kriza je zadala privatne kapitalizmu smrtni udarec, kar več se ne vrne v svoji moči.

govorniki privatnega kapitalizma ne verjamejo teoni smatrajo, da je vse to, čenja Rooseveltova vlada, "časno" in bo trajalo le časa, dokler se ne vrnejo valni stari časi. Toda vane. Starih časov v doslednembu ne bo nikdar več. Izanja bo še dosti, tudi španja se ne bo manjkalo, ali se bo odslej vrnilo več ali se bo silil državni kapitalizma površje toliko več konbodo imeli privatni kapitalizma vlado.

avni kapitalizem pomeni, kontrola nad financami, industrijami dežele koncentri federalni vladi v Washingtonu. To znači tudi centralno vseh oblasti — političnih in ekonomskih — v rudi federalne vlade. Reja je že prišla, nato pride la in pride federalna konapri privatno; potem pride iativno (partnership) in ad pride podzvajenje in alna last. Vse to prihaja za korakom. Morda bodo dki in kratke periode revmes, ali razvoja ne ustaje.

no nam mora biti eno. To Roosevelt, ki uvaja federacijo privatnega kapitalizma široko in debelo, nima il državnega kapitalizma; preprčan, da bo z reguli odpravil privatni kapitalizma in ga postavil na noge.

over, veliki častilec "krepdividualizma", je posodil amu kapitalizmu dve milarjev vladnega denarpanju, da ga "dvigne na ala na tleh z vsemi štirimi e. Roosevelt bo posodil e. Vladni krediti bankam, lam in drugim velikim nom so že danes tako vda jih privatna podjetja ne nikdar v stanu vrniti. Talvada hoče ali noče vedol nadzorovala privatna la in končno jih bo morat i v svoje roke.

je državni kapitalizem olji od privatnega? Neopini je. Konkurence med eznimi podjetji ne bo več pomeni, da odpade precej nosti. Produkcija je orana, centralizirana in v planirana, kar znači ekonomijo. Privatni kapitalizem bo pod kontrolo in mora debiček z vlado. Medze in ni čas določa kongres.

avei so pa še vedno izkonizirani. Toliko so, de na boljsem, da pod državnkapitalizem imajo samo izkoriščevalca in to je. Namesto da bi drobili silo v bojih s tisočernimi alajci, se lahko koncentri v konfliktu na političnem z namenom, da dobe vladne roke in odstranijo vse te iz kontrole. Nadaljnji je socializacija.

de volite na Špankem drid, 24. apr. — Včeraj so 2500 španskih občinah vo pri katerih so prvič v zgoŠpanije volile tudi ženske.

ROOSEVELT IN MACDONALD STA SE ZEDINILA

Strinjata se, kakor poročajo, glede podlage za nov denarni sistem. V ponedeljek se je Herriot pridružil konferenci

Washington, D. C. — Kolikor je razumeti iz dveh kratkih oficelnih poročil, ki sta bili objavljeni v nedeljo, in pa iz daljših časnikarskih vesti, sta se predsednik Roosevelt in angleški ministrski predsednik MacDonald sporazumela do neke meje, da je potreben nov denarni sistem za mednarodne finance in trgovino. Ta sistem ima sloneti na standardu z manjšo vsebino zlata.

Podrobnosti tega sistema so prepuščene ekspertom, ki delajo detajlirane načrte. Kakor vse kaže, bo monetarni sistem glavna točka na mednarodni ekonomski konferenci, ki se vrši prihodnje poletje v Londonu in sedanja washingtonska konferenca je glavna priprava za londonsko konferenco.

Rooseveltova ideja je — prav za prav je to ideja njegovih ekonomskih ekspertov in svetovalcev, katerih je cel regiment — da mora svetovno gospodarstvo sloneti na izenačeni valuti, ki bo precej cenejša kot so današnje vodilne valute (dolar in angleški funt); cenejša pa more biti le tedaj, če bo njena zlata vsebina znižana. Na ta način bo imelo blago višjo in približno enako ceno na svetovnih tržnicah.

Roosevelt in MacDonald sta razpravljala tudi o vprašanju razoroženja, toda iz poročil ni nič jasnega, kako daleč sta prišla. Edouard Herriot, bivši francoski ministrski predsednik, je dospel s svojimi tajniki in eksperti v Washington v nedeljo in v ponedeljek se je udeležil konference. Ob prihodu je povedal reporterjem, da je nova situacija v Ameriki (odprava zlatega standarda) precej zmešala njegov program in moral je dobiti med potjo nova navodila iz Pariza. Francija se bolj zani-ma za vojne dolgeve kakor za revizijo denarnega sistema in Herriot ima nalogo svoje vlade, da izposluje v Washingtonu najboljše pogoje glede ameriških vojnih posojil.

Proti vojaško-gozdarskim kampam

Mladinski socialisti so ta Rooseveltov program označili za "hitlerizem". Zbiranje prispevkov za rudarje

Reading, Pa. — (FP) — Eksekutiva Mladinske socialistične lige, ki je zborovala v tem mestu, je označila Rooseveltove vojaško-gozdne kempe in dolar plače na dan za "hitlerizem".

"Izročitev kontrole teh kempe v vojaške roke pomeni raztegnitev militarističnih ustanov," pravi resolucija eksekutive. "Podoksidatna plača dolar na dan pa ogroža organizirano delavstvo in obenem pomeni prelom obljube."

Eksekutiva je tudi zaključila, da podvzame intenzivno kampanjo za zbiranje podpore — denarja, živeža in obleke — za ilinoiske rudarje, ki se bore za priznanje nove unije. Kampanji bo načeloval Norman Thomas. Prihodnja konvencija mladinske lige bo v Readingu dne 26. 27. avgusta. Hy Flah iz Clevelanda in Arthur McDowell, industrialni direktor lige in urednik njenega novega glasila, sta bila imenovana v eksekutivo.

Rezultat še ni znan, domneva pa se, da je reakcionarna desnica (klerikali in monarhisti) osvojila mnogo občin.

Mooney zapustil kaznilnico

Prvič po šestnajstih letih je prestopil prag zapora. Pri novi obravnavi ne bo prostora za občinstvo!

San Francisco, Cal., 24. apr. — Tom Mooney bo jutri prvič po šestnajstih letih prekorčil prag jetnišnice San Quentin. Sodnik Ward, ki je odredil novo obravnavo za Mooneyja, je v veliki prepeljati jetnika iz San Quentina v okrajne zapore v San Franciscu, kjer se bo nahajal med obravnavo, katere se začne v sredo.

Mooneyjev obrambni odbor in tukajšnji delavci, ki verujejo v Mooneyjevo nedolžnost, so bili presenečeni, ko je sodišče naznanilo, da obravnava ne bo "javno gledališče". Delavske organizacije so hoteli, da bi se proces vršil v meatnem avditoriju, kjer bi bilo prostora za več tisoč poslušalcev, toda sodnik Ward je to zavrgel in odločil, da se obravnava izvrši v majhni sodniški dvorani.

Samo sedem sedežev bo pripravljenih za občinstvo! Ti sedeži so namenjeni za Mooneyjeve sorodnike.

Štajerski Heimwehr se je združil s fašisti

Oboroženi monarhisti in krščanski socialci sprejeli Hitlerjev program terorizma

Gradec, Avstrija, 24. apr. — Štajerska sekcija "Heimwehra," oborožene monarhistične organizacije, ki se je že več tednov pogajala s predstavniki Hitlerjevega fašizma v Avstriji, je včeraj naznanila, da je sklenila pakt za sodelovanje z avstrijsko fašistično stranko.

Avstrijski fašisti se trudijo, da pridobe vse sekcije Heimwehra v avstrijskih provincinah na svojo stran, toda drugod se jim to ni posrečilo.

Hitler nima simpatij v rojstnem kraju

Dunaj, 24. apr. — Adolf Hitler je lahko kancelar in diktator Nemčije, toda avstrijska vas Braunau, kjer je bil rojen, ne misli, da bi bil vreden tudi toliko, da bi ga imenovala za svojega častnega občana. Občinski odbor je zavrgel predlog, da bi bil Hitler imenovan za častnega občana svoje rojstne vasi.

Fašisti se pojavljajo v Švici

Zurich, Švica, 24. apr. — Včeraj je bil tu ustanovni zbor fašistične stranke v Švici, ki bo imela ime "nacionalni front". Okrog 1000 oseb je bilo navzočih. Govorniki so zahtevali, da tudi Švica mora zatreti marksizem, omejiti svobodo tiska, uničiti pacifistično agitacijo in iztirati vse žide, ki so pribežali v Švico iz Nemčije.

Prizor iz stavke šolarjev v Chicagu. Okrog 25,000 dečkov in deklic je stavkalo v protestu, ker učiteljsko osebje zaman čaka na plačo.

VELIKE PRIPRAVE ZA KONTINENTALNI KONGRES

Iz Chicaga je angažiran poseben vlak v Washington

Chicago. — Vodstvo kontinentalnega kongresa je za srednji zapad angažiralo poseben vlak na B&O železnici, ki odpelje delegate v Washington. Vlak bo odšel s čikaške postaje v petek dne 5. maja ob 9:30 dopoldne in dospe v Washington naslednji dan ob šestih zjutraj.

Voznina v oba kraja iz Chicaga je \$16. Preskrbljeno bo tudi za hrano za tiste, ki to želijo in doplačajo dva dolarja. Vlak bo odšel iz Washingtona v nedeljo zvečer in dospel v Chicago v ponedeljek zvečer.

Te akomodacije se bodo v prvi vrsti poslužili delegatje iz Wisconsin in Chicaga, na poti proti vzhodu se jim bodo lahko pridružili tudi drugi. Mnogo delegatov bo tudi iz teh krajev odpotovalo z avti in truki radi manjših stroškov, drugi se pa odpravljajo na pešpot.

Urad naznanja, da se mora vsak, ki želi potovati s posebnim vlakom, takoj prijaviti in poslati denar za vozmino na naslov: Transportation Department, Continental Congress, 549 Randolph St., Rm. 721, Chicago, Ill.

Komercialna vojna med Rusijo in Anglijo

Sovjetski zunanji komisar Litvinov izjavlja, da bo angleški bojkot imel slabše posledice za ves svet

Moskva, 24. apr. — Maksim Litvinov, komisar zunanjih zadev, ki redkokdaj daje javne izjave, je v poročilu za časopise trdno prijel Veliko Britanijo zaradi njenega bojkota osemdesetih odstotkov importa iz Sovjetske unije. Litvinov ne imenuje Anglije, toda jasno je, koga misli.

Litvinov pravi, da je bojkot sovjetskega blaga — slaba priprava kapitalističnega sveta za svetovno ekonomsko konferenco Lige narodov. Kolikor bo bojkot momentalno zadel Rusijo, bo istočasno povzročil slabše rezultate tudi za druge dežele, sploh za ves svet. Sovjeti se bodo trdno držali svojega načela "šilo za ognjilo", pa ne bodo trgovali z onimi deželami, ki bojkotujejo sovjete.

Čikaška gozdarska armada dobi še 3800 rekrutov

Chicago. — V okraju Cook je bilo doslej rekrutiranih okrog 4000 mladencev za Rooseveltovo gozdarsko armado. Kakor so naznanili v soboto, jih bodo tu rekrutirali še 3800, po vsej državi Illinois pa 7700, skupaj 11,500.

Bogatini imajo zaslonbo v Rooseveltovi upravi

Japonske čete prodirajo proti Peipingu

Jasno je, da nameravajo japonski imperialisti ustanoviti novo vazalno državo v severni Kitajski

Tokio, 24. apr. — Japonska časnikarska agentura Rengo poroča o hudih bojih med japonskimi in kitajskimi četami v okoliših Kupejkova, ki se nahaja devet milj južno od kitajskega zidu. Kitajci so nekaj časa trdovratno ustavljali japonske napade, nato pa so se začeli umikati proti Mijunu, ki je 35 milj severno od Peipinga (Pekinga).

Peiping, 24. apr. — V vroči bitki pri Kupejkovu so Kitajci ubili čez 200 Japoncev, ujeli 30 in uplenili precej streliva. Najnovejša japonska ofenziva ima namen, okupirati vse kitajske province na severovzhodu in organizirati novo "neodvisno", vazalno državo po vzgledu one v Mandžuriji.

"New Deal" za poštno nameščenico

Tisoče nameščenecv bo odsluženih. Poštni budžet mora biti balanciran

Washington. — (FP) — Poštna uslužbenca bo stal "new deal" do 72 milijonov na leto. Delo bo izgubilo deset tisoč pismonoš na deželi in reducirani bodo tudi pismonoši in kleriki v mestih, je te dni pojasnil glavni poštar in razdeljevalec političnih služb Farley.

\$30,000,000 bodo departamentu prinesle direktne redukcije plač, 20 milijonov bo prihranil departament z odslužitvijo deset tisoč pismonoš na deželi in ostale milijone pa z reduciranjem uslužbenecv v mestih. Farley je pojasnil, da bodo redukcije pismonoš gradualne, v mestih pa bodo razdelili delo med čimveč uslužbenecv, tako da direktnih odslužitvev ne bo, pač pa bo razdeljeno delo.

Tekom depresije se je poštni promet znižal za eno tretjino, največ vlad povzročila poštne na tri cente od pisma. To bodo sedaj skušali popraviti z znižanjem poštne za dva centa za mestna pisma. Nižja taborica je predloga že sprejela in odobrila bo tudi senat.

Zakonska dvojica iz Avstrije v čolnu čez Atlantik

Lisabona, 24. apr. — Zakonska dvojica iz Avstrije, Rudolf in Josipina Zwerenz, sta danes odplula iz tukajšnje luke proti New Yorku v gumijastem čolnu, ki je 24 čevljev dolg in šest širok. Veslala bosta mimo Kanarskih otokov, Antilov in v smeri proti Floridi.

Farmarski vodja pravi, da je smer vse zakonodaje, da obvaruje bogatine pred večjimi izgubami

Washington. — John A. Simpson, predsednik Farmarske unije, je po svojih opazovanjih v Washingtonu prišel do zaključka, da Rooseveltova administracija v glavnem stremi za tem, da obvaruje bogatine pred večjimi izgubami kot bi jih utrpeli, če bi bili prepuščeni "ekonomskim zakonom".

To je povedal v pismu voditeljem kontinentalnega kongresa, ki se vrši v Washingtonu 6. in 7. maja in katerega sklicuje nad 200 delavskih in farmarskih organizacij. To gibanje podpira tudi Simpson, ki stavi velike nade v kongres.

"Nahajam se v Washingtonu in akusam čimveč storiti za farmarje pred kongresom," pravi v pismu. "Zaščitanja pred odseki so pokazala, da izdatstvo mednarodnih bankirjev presega najhujše očitke in svari, katere je par od nas dvignilo pred letom. Skoraj ga ni sločina pod solncem, ki bi ga ne izvršili ti mednarodni bankirji, in vse to za denar."

"Človek, ki v razburjenosti stori umor radi domnevnega uščeljenja, je manjši sločinec kot pa tisti, ki napravi umor za denar. In ti mednarodni bankirji so izvrševali sločine za denar."

"Namen vseh akcij vlade je, da se zmanjša zmanjša izgube bogatim."

"Družba pozna dva sistema, na katerih aloni vlada in bizi. Prvi je kapitalistični in drugi zadržni. Kapitalistični sistem je hudičev delo. Njegov fundamentalni princip je sebičnost, lakomnost in požrešnost; vodi do tatvine, ropov, umorov, samomorov in vojne. Operira za profit vlad tega, da zadosti težnji po pograbitvi čimvečjega deleža svojih žrtv. Neguje vse, kar je slabega..."

"Zadržni sistem pa bazira na principu, da zadosti potrebam in ne profitu. Njegovi atributi so nesebičnost in bratstvo človeštva."

"Naša naloga je, da iz 120-milijonskega naroda iztrebimo 200,000 pijavk, ki potom obrestnega in profitnega sistema pijajo kri vseh producentov. Naša naloga je gledati, da dosežemo bolj pravično distribucijo letnih dohodkov. Naša naloga je gledati, da bodo potom dohodninskega in dedčinskega davka postrženi dohodki tistih, ki strižejo kupone. Naša naloga je, da izvojemo enakost in pravico ter ustvarimo v deželi resnično bratstvo človeštva."

"Podpiram vsako prizadevanje, ki naj privede skupaj farmarje in delavce te dežele, in sploh vsega sveta, da vzajemno delajo in premišljajo."

Kljukokrižarji še vedno lovijo komuniste v Nemčiji

Berlin, 24. apr. — Okrog 400 fašistov, organiziranih v "črno-huzarski policiji," je navadilo na vzhodno sekcijo v Berlinu, kjer stanujejo najrevnejši delavci. Iskali so skrito tiskarno, ki se vedno tiska komunistične liste in letake. Tiskarne niso našli, zasedli pa so dosti tiskovin in aretirali okrog 20 oseb.

Poletne šole za socialiste

Chicago. — Tajnik socialistične stranke Senior naznanja, da bo stranka prihodnje poletje vodila tri šole za vežbanje socialističnih agitatorjev. Na vzhodu bo v Readingu, Pa., od 9. do 22. julija, na jugu v Montague, Tenn., od 11. do 15. junija in na srednjem zapadu v Grantu, Mich., od 19. do 24. junija.

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

v dve zidanci v Trški gori, kjer pa razen vina niso našli ničesar. Proti jutru so se vlomilci spet vrnili v Ždinjo vas ter hoteli vlomiti v hišo 80 letnega posestnika Franceta Papeža. Ta pa se je prebudil in zgrabil staro puško ter zagrozil vlomilcem skozi okno, da bo streljal, če se takoj ne izgubijo. Res je ustrelil in vzklik s ceste mu je pričal, da je nekoga od vlomilcev zadel. Zjutraj so našli na cesti krvavo sled, po kateri so sklepali, da so se vlomilci umaknili v gozd. Našli so tudi dve krvavi ženski rutici, ki sta bili ukradeni pri Femčevih — dokaz, da so vlope izvršili isti ljudje. Orožniki so aretirali tri osumljence, ki res niso mogli dokazati, kje so se nahajali ponoči. Zato so jih obdržali v zaporih ter aretirali še dva. Vsi so sprva tajili dejanja, nazadnje pa je eden od njih le priznal, da so izvršili vse naštetе vlope v noči od 23. do 24. marca. Aretirani so domačini: 33-letni posestnik Franc Žagar iz Golušnika, 20-letni Anton Potočar iz Ždinje vasi, 24-letni zidar Košljar Alojzij iz Češnjic, 44-letni posestnik Ivan Golob in 30-letni delavec Franc Jerač iz Mirne peči. Nekateri od teh so oženjeni in imajo družine, Golob ima celo osmero otrok. Povečini so siromašni kočarji, ki težko žive in ki so jih razmere prisilile v kaznjiva dejanja. Ko so orožniki vodili vlomilce v novo-meske zapore, je bilo vaško ljudstvo tako razjarjeno, da so hoteli storilce kar linčati. Vsi težko žive; tisti, ki nimajo nič, vlamljajo pri tistih, ki imajo nekaj več kot nič.

Za in proti makaronom.—Nedavno tega je ljubljansko mestno tržno nadzorstvo iztaknilo v nekem zakonu glede živil, da se testenine ne smejo umetno barvati. Kar hitro so se lotili dela ter začeli preiskovati testenine, makarone in druge podobne "jajčne izdelke." Preiskava je ugotovila, da skoro vse fabrike testenin barvajo z umetnimi barvili testenine. In izšla je prepoved tega ravnanja, v listih pa so se pojavili dolgi članki reporterjev, ki so poročali o preiskavi in njenih rezultatih. Dokler se zadeva ne razčisti, so morale tovarne prenehati z delom. Tovarne so se namreč po svoje branile in tudi v listih so prizadele tovarne izjavljale in pojasnjevale, da barvilo ni strupeno (kar je tudi preiskava dognala) in da je že stara navada, barvati testenine. Srbi baje sploh ne marajo makaronov, ki niso rdečkasti in zanje jih morajo tovarne barvati s posebnim rdečim barvilom. V dnevnem tisku od 31. marca pa beremo, da je banska uprava izdala okrožnico, s katero prepoveduje barvanje makaronov. Kar je barvanih makaronov še v zalogi, jih smejo tovarne in trgovci še dva meseca prodajati, potem pa ne več. Toda istega dne v istem dnevnem tisku beremo na drugem mestu spet, da je ministrstvo za narodno zdravje dovolilo, da smejo tovarne testenin barvati svoje izdelke. Ukrep je začasen, dokler ne izda ministrstvo novega pravilnika o nadziranju živil. To

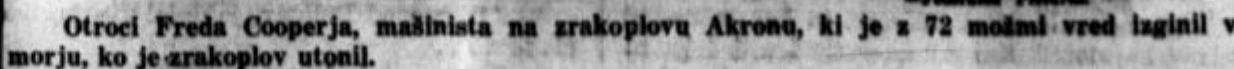
Porota pri drugi obravnavi
kritika Alenke Pattermann

varne seveda že spet s polno paro obratujejo, gotovo pa je tudi, da je vsa ta afeta, ki sploh ni imela ne repa ne glave, napravila fabrikantom mnogo škode. A ker delajo z velikim dobičkom, bodo to škodo kmalu poravnali. Zato ta škoda sploh ni škoda. Verjetno pa je, da je to "odkritje" odbilo mnogo kupcev makaronov.

Dva umora pred sodniki.—Na Trati v škofjeloški okolici so se zbrali na prejo h Kosovim fantje in dekleta. Kakor vselej, so se tudi to pot zabavali, pili in plešali. Fantov je bilo blizu 20. Med plesom je 22-letni Jože Čadež začel pobirati pripevke za godbo, za dva muzikanta. Med njim in muzikantom Cirilom Jenkom pa se je vnel prepir zaradi bor 10 dinarjev. Prepir se je končal šele, ko je Čadež napadel z nožem Jenka, mu prerezal vrat in žilo odvodnico, tako da je Jenko v nekaj minutah izkrmavel. Čadež je bil te dni na ljubljanskem sodišču obsojen samo zaradi prekoračenja silobrana na 8 mesecev strogega zapora. Staršem ubitega pa mora plačati 1000 Din.

— Drugi uboj, ki so ga isti dan obravnavali sodniki v Ljubljani, se je dogodil sredi februarja v Skaručni pod Šmarno goro. Pekovski pomočnik Jože Tomazič iz Ljubljane se je z dvema tovarišema peljal na kolesu v Skaručno k svoji nevesti, s katero se je nameraval v kratkem poročiti. V Skaručni pa so domači fantje napadli Tomaziča, ki je dobil tako nevaren sunek z nožem, da je izkrmavel. Uboja je bil osumljen 40-letni Jakob Volkar iz Vojskega pri Zlatopolju. Zagovarjal se je s silobranom, češ, da sta ga dva napadla. Dve priči pa sta potrdili, da je Volkar sam izvajal pretep in napad, in da je prav on zabodel Tomaziča. Sodniki so ga obsodili na dve leti robije, materi ubitega pa mora plačati čez 1000 Din za pogreb.

Ljubljanski tramvaj se bo moderniziral. — Vendar žel si bodo mislili tisti, ki poznajo ljubljansko tramvajsko progno, ki vodi s kolodvora v mesto, in tramvajske stare vozove, majhne kot kletke, ki počasi kobacajo po vegasti progi. Za naglico ta stari tramvaj ni, kakaj peš prideš skoro gotovo prej. Proga je vrhu vsega tudi še enotirna in tako se tramvaj nasprotnih smeri srečujejo na izogibalščih, kjer čakajo vozovi drug drugega, kar je zelo zamudno. Že lani pa je napravila tramvajška družba načrt, kako izboljšati to progno, gospodarska kriza pa je preprečila izvršitev. V načrtu je namreč ustvaritev tako zvane krožne proge: stara tramvajška proga bo pri Šentpetru podaljšana do glavnega kolodvora. Vso progno pa bodo obnovili. Položili bodo nove tračnice na trden temelj ter nato na to novo progno postavili nove tramvajske vozove, ki vozijo zdaj le na progi Viš-Sent Vid. Na to progno pa bodo postavili stare vozove. Ko bo torej ta prenovitev stare tramvajske proge končana, bodo tujce sprejemali na postaji novi vozovi, ki so lepši in večji. Stari vozovi so s pravico zbijali pri potnikih samo nasmeh. Te dni je bilo sklenjeno, da se začne z delom na stari progi. Denar je zagotovljen in tako zdaj že trasiirajo novo progno. Čez mesec dni pa začno z delom. Čas je že bil.

Pretep na cerkvenem pragu. — V St. Andražu v ptujski okolici je prišlo v nedeljo do hudega pretepa. V Erjavcih se je nekaj fantov, med njimi France Kocuvan, napilo šmarnice, nato pa so odšli oboroženi s pištolami in noži proti Sv. Andražu, kamor so dospeli prav takrat, ko ljudje hodili v cerkev. Tamaj so se oglasili v neki trgovini, izzvali prepir, pri čemer je Kocuvan ustrelil proti avojemu varnemu sovražniku Francetu Zmavcu, ki ga je že dolgo soražil. Strel pa je zgrešil cilj in ta bila ranjena dva fantiča. Zmave je hotel zbežati ter strelati proti cerkvi. Umakniti se je hotel v cerkev, toda Kocuvan ga je došel ter mu na cerkvenem pragu zasadil nož v hrbet, da se ne žmave tako zgrudil na tla. Nato je Kocuvan še oddal nekaj strelkov proti ljudem, ki so šli v maši. Nastala je taka zmešavanja in krik, da so morali mašo na nekaj časa odložiti. Zmavca ne upajo prepeljati v bolnico, ker je poškodba prehuda in bi ga prenesel voznje, Kocuvana pa so zaprli.

Elektrika ga je ubila. — Dva mlada fanta iz Dobrovceva na pravskem polju sta hotela v smrt; eden je smrt našel, drugi okrevalec. Oba sta hotela stopiti smrt na električnem daljnovodu, ki vodi iz Maribora do Ptujja. Pred kakim tednom je letni posestnikov sin France Pieteršek šel zjutraj zgodaj še v mraku zdoma ter stopil do daljnovoda. Tam je splezal na vog ter se oprjel žic, po katerih teče tok visoke napetosti. Tok je vrgel Pieterška na tla, ker je obležal nezavesten. Vso mesno podležit in levo nogo podolenom ima ožgane do kosti, hendar pa bo ob skrbni domači negi kmalu okrevalec. V smrt je hotel zaradi preprirov v družini. Za njim je isto pot izbral 22-letni sin vdove Janez Rajh. Zadržal nekega pretepa je bil od mariborskega sodišča obsojen na daljšo zaporno kazen, ki bi moral pred kratkim nastopiti. On se je tako zelo zbal tega, da sklenil iti rajši v smrt. Dan, ko eden bi moral v zapor je šel k daljnovodu, vrgel žico čez elekrovod in v naslednjem hipu ga tok ubil.

Agitirajte za Prosveto!

—Podobna slika—
urja, Ala., ki je bila predmet

Zivalski glas v gramofonu

Živali ne spoznajo lastnega glasu na plošči

Prof. dr. Bastian Schmid je hotel dognati, da-li spoznajo živali glasove drugih živali in svoje lastne glasove. V ta namen je posnel najrazličnejše živalske glasove na fonograf in jih predvajal raznim živalim.

Tako je predvajal tolače mišev, neke mačke, kikiriki, ki miš ni mogel trpeti. Po se je razburil, kakor je imel navado, če je zagledal pred seboj mačko. Isto ploščo je raziskoval predvajal drugi mački, in ta je nekaj časa poslušala, potem pa je začela miševski na isti način v aparat.

Neki petelin ima, kakor znano, navado, da pričnejo živalsko kikirikati, če zaslišijo znano kokodakanje kure, ki je znesla jajce. Bastian je takemu petelinu predvajal ploščo s kokodakanjem kure. Že po prvih glasovih se je oglašil tudi petelin na svoj način.

Živali, vsaj vije, tedaj poznajo "govorico" drugih živali. Schmid pa je hotel zvedeti tudi to, kako vplivajo nanje njih lastni glasovi. Posnel je n. pr. lajanje psa in ga potem predvajal istemu psu. Ta je bil nekaj časa ves presenečen, potem pa je začel lajati, in sicer na ta način, kakor sprejemajo psi tujeje valjive. Iz tega in podobnih poskusov smatra dr. Schmid, da lastnega glasu iz gramofona živali ne poznajo.

Koliko nas stane ljubezen

Ce ne bi bilo ljubezni, bi imela policija manj opravka. — O, ta vrezljana srca! — 1700 pregreškov zaradi ljubezni

Priznani belgijski učenjak de Bruyn, ki si je na polju statistik pridobil že mnogo priznanja in ugleda, je nedavno tega izdal knjigo z naslovom: "Koliko nas stane ljubezen?" Avtor nam daje na to vprašanje izčrpne odgovore.

Ljubezenske primere na lesu

Nič na svetu nas ne stane toliko in nam toliko ne prizadene vsako leto, vsak mesec in dan, kakor ta nesrečna ljubezen, ki je pa ljudje ne morejo pustiti. Dr. Bruyn nam v svoji knjigi dokazuje, da vsi gozdni požari na svetu ne povzročijo take škode kakor ljubezen, ki zpiše svoja čuvstva v les ...

V bruseljskem mestnem parku morajo vsako leto obnoviti devet sto klopi, ker so jih zaljubljenci dobesedno izrezljali. Na klopih viditi s nožički vrezana srca, monograme in tudi cele verzje. Zaljubljenec pa ni dovolj, da pokončajo klopi v parkih, temveč pokvarijo in uničijo s takim rezljanjem tudi mnogo dreves. Samo popravljanje klopi stane bruseljsko mestno obelno na leto dvajset tisoč frankov.

Prometne nesreče zaradi zaljubljenecv

V drugem poglavju svoje knjige pripoveduje de Bruyn o ameriški statistiki prometnih nesreč. Pet in sedemdeset odstotkov vseh prometnih nesreč v Ameriki gre na rovaš zaljubljenecv.

cev. Avtomobilist se pelje a svojo izvoljenko na izprehodi. Z levice vodi voz, z desnice pa ob jemlje dekle. Pa še to mu ni dovolj. Cesta je ravna in prazna, pa se zaljubljenca med vožnjo poljubujeta, in preden se zaveda kako in kaj, sta zavosila v kak drugi voz ali pa vsaj v jarek. Drugi zaljubljenici, ki hodijo peš, po velikih mestih, se nemoteno sprehajajo po ulicah in na nevarnih križiščih gledajo drug drugemu zaljubljeno v oči in se silijo svarilnih signalov avtomobilov in stražnikovih piščalk. Preden jih utegne kdo zbudi iz zaljubljenih sanj, sta taka zaljubljenca že pod kolesi.

Ljubosumnost, sovraštvo, pretepi

Belgijska sodišča imajo na leto opravka s približno tisoč sedem sto pregreški zaradi ljubezni. Čuvstva, ki so tesno zvezana z ljubeznijo, kakor ljubosumnost, sovraštvo in podobno, so povod za razna manjša in večja hudodelstva. Tu počli strel zaradi ljubosumnosti, tam se stepeta dva zaljubljenca zaradi izvoljenke, pri sosedu se obisipata s psokami bodeči tist in zet, drugod spet se je izvršil zakonolom in tako dalje in tako dalje. Če ne bi bilo ljubezni, pravda Bruyjn, bi teklo naše življenje mnogo mirneje in policija bi delala lahko s mnogo manjšim osebjem, kakor pa zdaj.

Toda kako bi bilo mogoče spraviti ljubez ena sveta — in kaj bi bilo s človeštvom potem — tega nam vrli belgijski učenjak ne pove . . .

Zdravilno spanje

Bajka o šestih do sedmih urah zadostnega počitka

Utrujenost izvira od strupov, ki se naberejo na telesu, kadar bdimo, in ki jih spanje spet paralizira. Zato je zadostno spanje, zlasti pri živčno bolnih, čestokrat potrebnejše od samega svežega zraku.

Ze pri dojenčkih bi morali paziti, da imajo dovolj spanja in da jih med tem nič ne moti, zlasti ne hrup. V vsaki starosti je množina spanja, ki ga potrebuje organizem, različna, otroci pa morajo na vsak način dolgo spati, in sicer v dovolj zračnem prostoru, ki je po možnosti zatemnjen. 12 ur spanja je normalna za otroke od 1 do 5 let, 11 ur za otroke od 7 do 9 let, 9 do 10 ur zadostuje 13-letnikom.

Napačno je naziranje, da zadostuje odrasli osebi 6 do 7 ur spanja, marsikateremu je 10 ur komaj dovolj. To je zelo odvisno od telesne konstrukcije vsake osebe. Malokrvni ljudje in takšni, ki opravljajo svoje delo v zatoilih, nezračnih prostorih, potrebujejo na vsak način več spanja nego ljudje, ki se veliko gibljejo na prostem.

Obupal vafel brezposelnosti

Milwaukee, Wis. — Frank Cantrall, 19-letni mladenič, je svojo ljubico telefonično obvestil, da je pravkar izpil strup, ker ni mogel dobiti dela. Ko je dekle prihitelo v njegovo stanovanje, je bil izvoljenec že v nezvesti. Prepeljan je bil v bolnišnico.

Narodite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovenske mladine!

Porota pri drugi obravnavi proti zamorcu Pattersonu v Decaturju, Ala., ki je bila predmet kritike glavnega Pattersonovega zagovornika.

